

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-04-

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 626 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

I. Sprendžiama problema	<p>Lietuvos Respublikos Seimui 2024 m. gegužės 16 d. priėmus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 626, 663 ir 736 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2652 ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 2, 4, 5-1, 16, 17, 20, 24, 25, 30-1, 30-2, 31, 32, 35, 38, 39-3, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 48-1, 50 straipsnių, IV skyriaus pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12-2 straipsniu įstatymą Nr. XIV-2651 nuo 2024 m. gruodžio 1 d. įteisintos vadinamosios „skolų atostogos“, t. y. konkretias teisės aktuose nustatytas sąlygas atitinkančiam skolininkui, pateikusiam prašymą antstoliui, yra sustabdomas išieškojimas iš jo gaunamo darbo užmokesčio ar jam prilygintų išmokų ir davinių.</p> <p>Pasinaudojus „skolų atostogomis“, išieškojimas iš darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių stabdomas nepriklausomai nuo to, kokios reikalavimų patenkinimo eilės vykdomi išieškojimai iš skolininko. Taigi, net ir tais atvejais, kai pagal Civilinio proceso kodekso 754 straipsnio 2 dalies nuostatas yra vykdomi socialiai jautrūs pirmos reikalavimų patenkinimo eilės išieškojimai, antstolis privalo stabdyti išieškojimą iš skolininko darbo užmokesčio, jeigu jis atitinka teisės aktuose nustatytas teisę į „skolų atostogas“ suteikiančias sąlygas.</p> <p>Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2025 m. gruodžio 4 d. nutarimu pripažino, kad Civilinio proceso kodekso 626 straipsnio 4 dalis (2024 m. gegužės 16 d. redakcija) tiek, kiek pagal ją sustabdomas nepilnamečių vaikų išlaikymo išieškojimas, prieštarauja Konstitucijos 38 straipsnio 2, 6 dalims, 39 straipsnio 3 daliai. Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad įstatymų leidėjas, teisiniu reguliavimu suteikęs galimybę tam tikrą laiką nedirbusiems ir po pertraukos į darbo rinką sugrįžusiems skolininkams tam tikrą laiką (6 mėnesius, iš viso ne daugiau nei du kartus per penkerius metus) negrąžinti skolų, išskėlė skolininkų interesus aukščiau už nepilnamečių vaikų interesus, todėl sudarė galimybę tėvams išvengti Konstitucijos 38 straipsnio 6 dalyje <i>expressis verbis</i> įtvirtintos asmeninės konstitucinės pareigos iki pilnametystės išlaikyti savo vaikus vykdymo ir tam tikrą laiką palikti vaikus be vieno iš tėvų išlaikymo. Nutarime akcentuojama, kad įstatymų leidėjas negali skolininkų nemokumo problemų spręsti vaiko išlaikymo, kurį pagal Konstitucijos 38 straipsnio 6 dalį iki pilnametystės privalo suteikti vaiko tėvai, sąskaita.</p>
-------------------------	---

	<p>Taigi, <i>Projektu siekiama įgyvendinti Konstitucinio Teismo 2025 m. gruodžio 4 d. nutarimą ir patikslinti ydingą teisinį reguliavimą, suteikiantį teisę skolininkams į „skolų atostogas“ tokiais atvejais, kai yra vykdomi išieškojimai dėl išlaikymo. Atsižvelgus į tai, kad Civilinio proceso kodekso 754 straipsnio 2 dalimi vienodai ginami keli socialiai jautrūs visuomenės interesai – asmens teisė į išlaikymą ir asmens teisė į žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat atsiradusią dėl maitintojo netekimo, atlyginimą, siūloma nustatyti, kad išimtis dėl „skolų atostogų“ netaikymo galėtų ne tik išieškant išlaikymą, bet ir žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat atsiradusią dėl maitintojo netekimo, atlyginimą.</i></p>
II. Siūlomos priemonės	<p><i>Projektu siūloma papildyti Civilinio proceso kodekso 626 straipsnį 7 dalimi, numatančia išimtį, kad Civilinio proceso kodekso 626 straipsnio 4, 5 ir 6 dalių nuostatos, pagal kurias antstolis privalo 6 mėnesių terminui sustabdyti išieškojimą iš skolininko darbo užmokesčio ar jam prilygintų išmokų ir davimų, jei šis pateikia prašymą ir yra gaunami duomenys iš Užimtumo tarnybos apie tai, kad skolininkas, kuris paskutinius 6 mėnesius nedirbo pagal darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu, pradėjo dirbti pagal darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu, netaikomos išieškant išlaikymą, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą.</i></p>
III. Priemonių kaštai	<p>Valstybės biudžeto lėšų Įstatymų projektams įgyvendinti nereikės.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Pažymėtina, kad vaiko išlaikymas – konstitucinė tėvų pareiga (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 6 dalis), ją detalizuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso Trečiosios knygos XII Skyriaus Antrojo skirsnio normos. Už pareigos pagal teismo sprendimą išlaikyti vaiką, mokėti lėšas vaikui išlaikyti ar teikti kitą būtiną materialią paramą vaikui vengimą numatyta baudžiamoji atsakomybė (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 164 straipsnis). Taigi teisinis reguliavimas, sukuriantis sąlygas, jog vienas iš tėvų, privalantis mokėti išlaikymą vaikui, atsiradus galimybei savo prievolę vykdyti, t. y. įsidarbinus ir pradėjus gauti darbo užmokestį, toliau gali nevykdyti savo pareigų, ne tik neatitinka teisingumo, sąžiningumo bei protingumo principų, bet ir, kaip konstatavo Konstitucinis Teismas, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 2, 6 dalims, 39 straipsnio 3 daliai. Priėmus Projektą bus pašalinti teisinio reguliavimo prieštaravimai ir užtikrinama, kad teisės aktų nuostatos atitiktų Konstituciją.</p>

Detalesnė informacija apie Projektu siūlomas pakeitimus paskatinusias priežastis ir siūlomų pakeitimų motyvus bei argumentus pateikiama aiškinamajame rašte.

Projektu prisidedama prie Dvidešimosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439, 518 ir 519 punktuose numatytų siekių užtikrinti antstolių veikloje taikomų priemonių proporcingumą ir antstolių veiklos efektyvumą.

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos¹ 4 punktu, Projekto poveikio vertinimas nėra atliekamas.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

Projektas buvo pateikti derinti Lietuvos antstolių rūmams, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Užimtumo tarnybai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijai, Nacionaliniam skurdo mažinimo organizacijų tinklui. Po Konstitucinio Teismo 2025 m. gruodžio 4 d. nutarimo priėmimo pakartotinai darbo tvarka dėl Projekto derinta su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (Projektui pritariama) bei Nacionaliniu skurdo mažinimo organizacijų tinklu (pritariama Civilinio proceso kodekso nuostatų pakeitimui dėl skolų, susijusių su išlaikymu, tačiau ir toliau nuosekliai palaikoma pozicija, kad skolų atostogos būtų taikomos visiems kitiems įsiskolinimams). Lietuvos antstolių rūmai dėl siūlomų pakeitimų pastabų neturėjo, tačiau pateikė siūlymą dėl esminių „skolų atostogų“ suteikimo sąlygų pakeitimo. Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta, aptarti pridedamoje derinimo pažymoje.

Projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. gruodžio 22 d. išvadoje Nr. NV-3043 pateiktą pirmąją pastabą, dėl antrosios pastabos suderinta darbo tvarka.

Atsižvelgus į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2026 m. sausio 12 d. pažymoje Nr. NV-67 pateiktą siūlymą², 2026 m. kovo 20 d. suorganizuotas pasitarimas, kuriame nutarta pakeisti Civilinio proceso kodekso 626 straipsnį ta apimtimi, kiek būtina įgyvendinanti Konstitucinio Teismo 2025 m. gruodžio 4 d. nutarimą bei įtraukiant į pakeitimus žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat atsiradusią dėl maitintojo netekimo, atlyginimo atvejus. Pasitarime taip pat sutarta, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kaip darbo rinkos ir užimtumo rėmimo politiką formuojanti institucija, kurios iniciatyva dėl siekio asmenis grąžinti į darbo rinką buvo atlikti Civilinio proceso kodekso 626 straipsnio pakeitimai, įvertins poreikį atlikti įstatymų bei kitų teisės aktų pakeitimus, įgalinančius spręsti skolininkų nemokumo problemą kitomis, nei privalomas vykdomosios bylos ir vykdymo veiksmų sustabdymas, priemonėmis (įskaitant, bet neapsiribojant, įvertinimu tokių priemonių, kaip minimalios skolininkui paliekamos pajamų dalies, kuri negali būti išieškota, mokesčių lengvatų sugrįžtantiems į darbo rinką asmenims ir (ar) juos įdarbinantiems darbdaviams nustatymu ir kt.).

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje. Atskirų konsultacijų su visuomene nebuvo.

Projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės (vadovė Aurelija Giedraitytė, tel. +370 607 69523, el. p. aurelija.giedraityte@tm.lt) vyriausioji patarėja Aurelija Pauliukaitė, tel. +370 602 87564, el. p. aurelija.pauliukaite@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.

¹ Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

² Atsižvelgti į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2026 m. sausio 7 d. sprendimą Nr. SV-S-502 „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2025 m. gruodžio 4 d. nutarimo Nr. KT66-N14/2025 „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 626 straipsnio 4 dalies (2024 m. gegužės 16 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ įgyvendinimo“, kuriuo pasiūlyta Vyriausybei parengti ir pateikti Seimui Konstitucinio Teismo 2025 m. gruodžio 4 d. nutarimui Nr. KT66-N14/2025 „Dėl Civilinio proceso kodekso 626 straipsnio 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ įgyvendinti reikalingą Civilinio proceso kodekso 626 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, įvertinus Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymus dėl šio Konstitucinio Teismo nutarimo įgyvendinimo.

3. Projekto aiškinamasis raštas, 4 lapai.
4. Institucijų raštų kopijos, 3 lapai.
5. Derinimo pažyma, 2 lapai.

Teisingumo ministrė

Rita Tamašunienė

Aurelija Pauliukaitė, mob. tel. +370 602 87564, el. p. aurelija.pauliukaite@tm.lt